

علم نوین

گاهنامه فرهنگی، اجتماعی علم نوین
سال اول شماره یک تابستان ۱۴۰۰
وابسته به دانشگاه آزاد واحد سنندج

- * شعر کردی ۴
- * آموزش زبان کردی ۵
- * زبان شناسی ۶
- * نثر ادبی ۱۱-۱۰
- * تله اعتیاد ۱۵-۱۴

شناسنامه

گاهنامه فرهنگی، اجتماعی علم نوین
سال اول شماره یک تابستان ۱۴۰۰
وابسته به دانشگاه آزاد واحد سنندج
شماره مجوز ۲۱۱۱/۶/۱۹۱۹

صاحب امتیاز و مدیر مسئول: هیوا گشتی

سردبیر: پیمان نادری فر

مدیر ارتباطات: حامد امانی

مدیر اجرایی: ثنا ابراهیمی

دبیر بخش فرهنگی: گشین قادری

دبیر بخش اجتماعی: سحر مانی

طراحی با مداد: ژینا میرزایی

طراح جلد، گرافیکست و صفحه آرا: ایوب اسکندری

فهرست

۱	سخن مدیر مسئول بخش فرهنگی
۳	* معرفی ادیبان کرد منیر پیر خدری
۴	* شعر کردی محمد امین
۵	* آموزش زبان کردی گشین قادری
۶	* زبان شناسی گشین قادری
۷	* معرفی کتاب منیر پیر خدری
۸	* عکاسی آرام صالحی
۹	* سخن بزرگان هیوا گشتی
۱۱-۱۰	* نثر ادبی هیوا گشتی و سوما گشتی
	بخش اجتماعی
۱۳	* ثبت جهانی هورامان هیوا گشتی
	* تله اعتیاد سحرمانی وآریا لطفی
۱۵-۱۴	مصاحبه با دکتر قادر مرزی
	* اهدا کننده مستمر به اهدای خون در مواقع ضروری بیشتر است سحرمانی و پیمان نادری فر
۱۷-۱۶	
۱۸	* جامعه و علم سحرمانی

سخن‌پرداز مسئول

هیوا گشتی

بسمه تعالی

با عنایت و لطف پروردگار و با امید به فردایی درخشان تر پایه گذار یک کار علمی، فرهنگی و اجتماعی در قالب نشریه دانشجویی علم نوین شده ایم و به همراه دانشجویان توانمند و مستعد پا به عرصه میدان گذاشتیم، بدون شک استفاده از انگیزه و توان جوانان بهترین سرمایه برای هر کشور خواهد بود، همانطور که پیامبر اعظم(ص) فرمودند: مردم همانند معدن هایی از نقره و طلا هستند. ما نیز همچون دانشجویان سراسر کشور در زمینه نشریات و تولید محتوا نشان خواهیم داد که در این عرصه حرفی برای گفتن داریم. با درک مفهوم تیم و گروه به فعالیت ادامه خواهیم داد و قطعاً این حضور داوطلبانه دانشجویان نشان از درس اخلاق و احساس مسئولیت به عنوان دانشجو این مرز و بوم در زمینه های مختلف خواهد بود.

نشریه علم نوین با شعار یک تفکر، یک هیچ نیست نشان داده که برای تک تک تفکرات و اعتقادات ارزش انسانی قائل خواهد بود، بدون شک حیات و وجودیت نسل انسانی بر پایه فکر و عقلانیت انسان هستش و این ویژگی منحصر به فرد مسبب جدایی انسان از مابقی جانداران هستش. در شروع و قدم نهادن به هرکاری قطعاً اهدافی مشخص و در مسیر آن اهداف قدم خواهیم گذاشت. امید است با وجود دانشجویان مشتاق به فعالیت در زمینه های مختلف بتوان قدمی مثبت برداشت و حس مسئولیت پذیری این دانشجویان برای انجام کار علمی، فرهنگی و مابقی زمینه ها ستودنی و قابل تقدیر هستش.

با توجه به اعتماد مسئولین کار بدست دانشگاه در زمینه نشریات ما نیز به پاس قدر دانی تلاش کرده ایم تا موضوعات بروز را با محتوا معتبر جهانی گردآوری کنیم.

امید است با حمایت های مسئولین محترم دانشگاه این تیم حفظ شود و شور و ذوق این جوانان بیش از امروز ادامه دار باشد.

بخش فرهنگی

۳ معرفی ادیبان کرد زبان
(ماموستا بیسارانی)

۴ شعر کردی
وشه‌ی خودا
گوی بگره بو تریه‌ی دل
له زیندانی عه‌شفتدا

۵ آموزش زبان کردی

۶ زبان‌شناسی
زبان کردی

۷ معرفی کتاب
کتاب راز

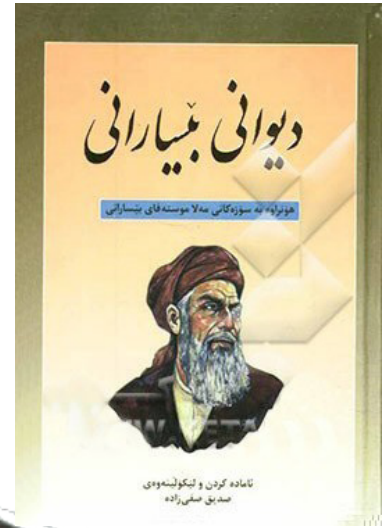
۸ عکاسی
با موضوع ژیان لا ده

۹ سخن بزرگان

۱۰ نثر ادبی
کودکان کار
خدا،،، آنطرف تر
مسافر این دیارم،،،

ملا مصطفی بیسارانی

نوپردازان شعر نو قالب غروض و قافیه را در هم ریخته است. آرامگاه ملا مصطفی بیسارانی، در نزدیکی روستای محمودآباد شهرستان سروآباد در غرب ایران. اشعار شاعر بزرگ و نامی کُرد «ملا مصطفی بیسارانی» دیوان بیسارانی شامل غزلیات و قصاید و قطعات عرفانی است و او در برخی از اشعارش عشق و الوهیت را در قالب می و باده نشان می‌دهد و طبیعت را نیز ماهرانه توصیف کرده‌است و شعر او به حدی ساده و روان است که همه آن را می‌فهمند و نیازی به شرح و تفسیر ندارد و این از خصایص شعر رمانتیک است. بدین گونه بیسارانی شاعر طبیعت و شاعر عشق و زندگی هم هست و اشعار او نغمه ای است نا تمام که خواننده در مطالعه آن خود را با کودکی می بیند که از سر عشق این نغمه را می خواند.

که غزلیاتش دلنشین و ترانه‌های شور انگیزش شهره عام و خاص است. وی به دلیل علاقه خاصی که به زادگاهش داشته تخلص بیسارانی را برای خود برگزیده است. در اشعار وی درد مشترک بشریت موج میزند. وی با ادبیات کهن ایران زمین آشنای تام داشته و اشعار حافظ و عمر خیام در اشعار دارای بازتابهای واضح و مبرهن است. هیچ دلیلی دال بر ملا بودن و آخوند بودن وی در دست رس نیست. اما از اشعارش پیداست که دغدغه مناسبات اجتماعی داشته و همچنین منتقد متشرعین و حاکمیت وقت بوده‌است. آقای عادل محمد پور منتقد محقق و نویسنده معاصر کرد از دیوان ماموستا بیسارانی به عنوان مانیفیست شعر و ادبیات کردی یاد می‌کند. آقای محمد رحیم غلاموسی نویسنده و پژوهشگر معاصر و مدیر مسول نشریه علمی و ادبی ژنیوار ماموستا بیسارانی را پیشرو و پیشگام شعر نو ایران زمین میدانند چرا که پیش از نیما و سایر

ملا مصطفی بیسارانی (زاده سال ۱۰۵۳ ه-ق در روستای بیساران - در گذشته ۱۱۱۴ قمری) از شاعران اورامانی زبان منطقه سروآباد در استان کردستان ایران است. ملا مصطفی فرزند ملا قطب الدین در روستای بیساران از روستاهای ژاورود کردستان در جنوب غربی سنندج، دیده به جهان گشود. وی تحصیلات خود را ابتدا در بیساران آغاز کرد و سپس در سایر روستاهای ژاورود و اورامان از جمله نودشه و پایگلان ادامه داد و در شهر سنندج به پایان رساند. پس از فراغت از تحصیل به زادگاه خود بازگشت و در همان جا به تدریس و زراعت پرداخت. ماموستا بیسارانی از بنیان گذاران شعر کلاسیک هورامی است و به دلیل استفاه از فولکلور فرهنگی چند هزار ساله زبان هورامی و همچنین استفاده از ساختار زبانی زیست بوم وی را از پیشقراولان سبک رمانتیک حتی پیش از پنجاه سال قبل از ویکتور هوگو دانسته‌اند. وی شاعر ی شوریده و هجران کشیده ای بود

شعر كوردى

وتەى زېرىن وشەى ئالتون
 نەجات دەرى خەم و
 زەبون
 رېڭاى رون و راست و
 روناك
 رېڭاى جوانى و بى كۆتا و
 پاك
 كەلام شيرين و نامۆزگارى
 جوان
 تېيدا گەوهەرن هەن بە
 هەزاران
 وەسەف ناكرى بە وشە و بە
 دېرى من
 گەورەترە لە هەلبەست و
 شىعەرى من
 ئېستا دەبەم ناوى گەورە و
 جوانى
 كىتېب و وشەى خودا
 قورئانى نورانى
 شىعەر: (وشەى خودا)
 نووسىن: "موحەمەد ئەمىن"

چاوت ئەستېرەى ئاسمان
 گەشن جوانن پېرشنگذار
 برۆت وەك تېرى كەوان
 لە دلم دەدەن يەكجار
 بە وشە دەلېم تۆم دەوى
 ئەيسەلېنم بە كردار
 چاوانم بېت ناسرەوى
 كە تۆ دوريت هەندېك جار
 خودا منى بە بىنىنى
 تۆ عاشقى خۆى كردو
 نازدارى گولى رەنگىنى
 دللى منت فراندو
 لېوم لەسەر زىكردا
 بەس ناوى تۆى بردو
 دلم هەر لە فېكردا (عەقلى دل)
 سىماى تۆى نەخشاندو
 گووى بگرە بۆ ترپەى دل
 بە ئاواز خۆى هۆنىبو (هۆنراو)
 بولبولىكى لەسەر چل
 بە جوانىت خۆت گۆرېبو
 ئېستا سەوزم وەك بەهار
 غەم خۆى بە من دا دورىبو
 ئېستا جوانم وەك گولزار
 رەنگى ماتەم چىنىبو

لە زىندانى عەشقتدا
 گىانە زنجير و كۆتم
 چاوانت گەش و جوانن
 منىش ساىهەى برۆتم
 تۆ خۆت جوانترىن گولىت
 خاك و ئاو و چرۆتم
 تۆ شاژن منىش پاشام
 هېماى هېز و شكۆتم
 تۆ مانگ و منىش خۆرم
 گەر هەلدېم لە ئاسۆتم
 تۆ خۆت بۆنى وەنەوشەى
 منىش بۆنى شەبوۆتم
 عەشقت ئاگرى وەفا
 منىش گرې پشكۆتم
 هەندېك جار ئەگەر دورىن
 سەرگەردان رەنجەرپۆتم
 پروانە لە مالى دل
 من لە وجودى خۆتم

شىعەر: (لە زىندانى عەشقتدا)
 نووسىن: "موحەمەد ئەمىن"

شىعەر: (گووى بگرە بۆ ترپەى دل)
 نووسىن: "موحەمەد ئەمىن"

آموزش زبان کوردی

رێزمان (دستور زبان)

مه لێن مه لێن
متاسفانه. به داخهوه

دقت بکه سه رنج بده

قاطی پاتی. تیکه ل پیکه ل

انتخابم کرد. هه لمبژارد

مريضم. نه خوشم

قابیلی نیه. شایه نی نییه

روزبخیر. رۆژباش

اشاره ی پیکرد ناماژه ی پێ کرد

علم مهمه زانست گرینگه

وقتان بخیر. ئەم کاته تان باش

پیتە پیتە

بێدهنگه کان - پیتە

بێدهنگه کان - (املای حروف بیصدا)

۱. "ئ"

ئەم پیتە له زمانی فارسی و ئارمیدا پیتی ده لێن "هه مزه".

مۆونه: ئاکار ، ئیلام ، ئەسمەر ، ئازاد ، ئەوین ، ئەسیرین ، ئەژین ، ئیستا ، ئیرا ، ئیتر ، ئیجاره ، ئیلا (جلگه) ، ئیفلیح

چن سه رنجیک له سه ر پیتی "ئ":

۱. پیتی "ئ" له زمانی فارسیدا به دوو جوۆر ده نووسریت: "ئ" و "ا".

مۆونه: مسئول ، مطمئن / ایمان ، اصفهان

۲. زۆریه ی ئەو وشه گه له ی که ئەم پیتە یان تیدایه وشه ی عه ره بین.

۳. له وشه گانی زمانی کوردیدا پیتی "ئ" له سه ره تا و ئیوان وشه دا ده بێریت، به لام له کوتایی وشه دا زۆر زۆر به ده گمه ن به دی ده کریت. بۆ مۆونه وشه ی "نه

" به شیوه ی جهخت (ته ئکید) ده برپیت و بوتپیت، ده بێ به شیوه ی "ء" بنووسریت: نهء. وه کوو: مَبْدَأ = مه بدهء، مَنَشَأ = مه نشهء

۴. شیوه ی نووسینی پیتی "ئ" له گه ل دوو بزوینی "اوای کوردی" و دهنگی "بزرۆکه" له وشه دا.

ئ + و وه کوو: ئومید ، ئوستاد ، ئوستان

ئ + بزۆکه وه کوو: ئستران ، ئستاندارد ، ئشکیل (چوار میخه ، چهار میخ کشیدن)، ئسپانیا

۵. رێنووسی پیتی "ئ" له گه ل ۶ پیتی بزوینی هاوبه ش له دوو زمانی کوردی و فارسیدا:

(پیتی ئ + پیتە بزوینه کان)

ئ + ه = آ

مۆونه: ئەهوه ن آهۆن

ئ + ئ = ئ

مۆونه: ئتوارة اوار

ئ + و = آ

مۆونه: ئۆقره اقر

ئ + ا = آ

مۆونه: ئامانج آمانج

ئ + ی = ای

مۆونه: ئیلیان ایلیان

ئ + وو = او

مۆونه: ئووک اوک

مۆونه:

ئاو ، ئەز ، ئەوانه ، ئەسپ ، ئاسۆ

، ئاش ، ئاغا ئاقل ، ئاگر ، ئاوله ، ئامانج ، ئالن ، ئالا ، ئارام ، ئاوات ، ئازاد ، ئارین ، ئاژوان ، ئاسن

۱. این حرف در زبان فارسی و عربی همزه گفته می شود.

چند نکته در مورد حرف همزه (ئ)

۱. حرف همزه در فارسی به دو شیوه نوشته می شود.

۲. بیشتر کلماتی که شامل این حرف می باشند عربی می باشند.

۳. در زبان کوردی حرف همزه در ابتدا و وسط کلمه دیده می شود، اما در انتهای کلمه به ندرت می آید و بیشتر برای تاکید می باشد.

۴. نحوه ی نوشتن حرف "ئ" با دو حرف صدا دار "او کوردی" یا کوتاه "و حرف صدا دار" بزروکه " در کلمه.

۵. املای حرف "ئ" با ۶ حرف صدا دار در دو زبان کوردی و فارسی

۲. پیتی «ا»

"ا" در پێژ له ناوه راست و کۆتایی وشه دیت.

مۆونه: چاو ، پار ، مأل ، مامه ، باخ ، پاوه ، بانه ، بۆکان ، جوانرۆ

، ساج ، بارگین (بابو ، قاتر) ، برا ، باوا ، دهوا ، برازا ، نه ما ، بریا ، دونیا ، کوا

الف به صورت "ا" در وسط و پایان کلمه می آید.

پیتی «ب»

دهنگی ئەم پیتە هەر وهک هه مبهری

له زمانی فارسیدا به، له هه موو جیه کی وشه دیت.

مۆونه:

باخ ، برا ، باوک ، بریار ، بۆن ، نه بوون

، ده بی ، ده به ، باش ، بزنی ، سبهر

، ببوره ، کابان ، بیوه ، بۆینباخ (کراوات) ، به بۆکه (عروسک) ، باب

صدای این حرف همانند حرف «ب» در زبان فارسی است، که در همه جای کلمه قرار می گیرد

زیباشناسی

به علت استیلای اعراب بر ملت‌های مجاور، رسم الخط کُردی دنباله‌رو رسم الخط عربی و با همان قواعد خاص عربی شد تا اینکه در نیم قرن گذشته، اندیشمندانی به پا خاسته و قوانین تازه‌ای برای نگارش زبان کُردی ابداع کردند. یکی از ویژگی‌های مهم زبان کُردی با رسم الخط جدید آن است که برخلاف رسم الخط قدیم، از حرکات اعرابی عربی به شیوه پیشین بهره نمی‌جوید به طوری که هر چه خوانده شود، همانگونه نوشته می‌شود.

زبان کُردی، زبانی اصیل و کهن با قواعد و دستور زبان خاص عدنان برزنجی، زبان شناس و فعال فرهنگی اظهار کرد: زبان کُردی از چندین گویش مختلف تشکیل شده که کرمانجی شمالی، کرمانجی جنوبی، کرمانجی میانی و گوران یا زازایی را شامل می‌شود.

وی افزود: شاخه‌های مختلف زبان کرمانج شمالی شامل جزیری، هه کاری، بایزیدی، بوتانی، بادینان، شمزینان و شکاک است که در مناطقی از قبیله جزیره، نامد، ارزروم، بایزید، بتلیس، وان، آکری و شمزینان با این گویش صحبت می‌کنند.

این کارشناس زبان و ادبیات کُردی عنوان کرد: در اقلیم کردستان، زاخو، سنجار، دهوک و عمادیه، در کردستان شرقی شهرهای ارومیه، سلما، ماکو، نقده، در کردستان غربی نیز شهرهای قامشلو، حسکه و ... با گویش کرمانج شمالی صحبت می‌کنند.

وی ادامه داد: همچنین کردهای ارمنستان، آذربایجان، گرجستان، ترکمنستان و قزاقستان از این گویش برای حرف زدن استفاده می‌کنند.

وی گویش دیگر زبان کُردی را کرمانج میانی عنوان کرد و افزود: این گویش خود به بخش‌های سورانی شامل (سلیمانیه، اربیل، موصل، رواندز و همچنین سقز، بانه، مریوان و تکاب)، موکریانی شامل (مهاباد، بوکان، سردشت و پیرانشهر) اردلانی شامل (سنتدج، دیواندره، کامیاران و ...)، جافی شامل (جوانرود، روانسر، سرپل ذهاب و ...) و گرمیانی شامل (کرکوک) تقسیم می‌شود.

زبان کُردی یکی از زبان‌های زنده دنیاست که در حال حاضر در طبقه بندی زبان‌های دنیا از بین ۸۰ زبان در جایگاه سی و یکم قرار گرفته است. زبان نخست یا زبان مادری به نخستین زبانی گفته می‌شود که کودک سخن گفتن به آن را یاد می‌گیرد.

زبان نخست، زبان اصلی، زبان مبدا، زبان مادری یا مجموعه اصطلاحات زبان شخصی است که از زمان تولد آن را آموخته و به بهترین وجه صحبت می‌کند.

در بعضی از کشورها، اصطلاحات زبان ملت یا زبان مادری بیشتر به زبان ملی یک فرد اشاره می‌کند تا زبان اول او، و اما زبان دوم زبانی است که هر فردی متفاوت با زبان نخستش صحبت می‌کند.

زبان اول یک کودک بخشی از هویت شخصی، اجتماعی و فرهنگی اوست. تاثیر دیگر زبان اول این است که باعث بازتاب و یادگیری عملکرد و سخن گفتن در مورد الگوهای اجتماعی موفق می‌شود.

بر اساس سرشماری سال ۹۰ بیش از ۱۰ درصد از جمعیت ایران را کُرد زبانان تشکیل می‌دهند که در مناطق مختلف کشور پراکنده شده‌اند.

زبان مادری این جمعیت، زبان کُردی و زبان دوم آنان، زبان فارسی است.

زبان کُردی همچنین دارای ادبیاتی غنی و پر بار است و مردمانی که صاحب خاک و آب و جغرافیای مستقل باشند، بی شک باید ادبیات مستقلی را هم داشته باشند و خوشبختانه زبان کُردی از این نظر بسیار پر بار است.

زبان کُردی یکی از زبان‌های زنده دنیاست که ریشه آن به زبان‌های هندی و اروپایی برمی‌گردد.

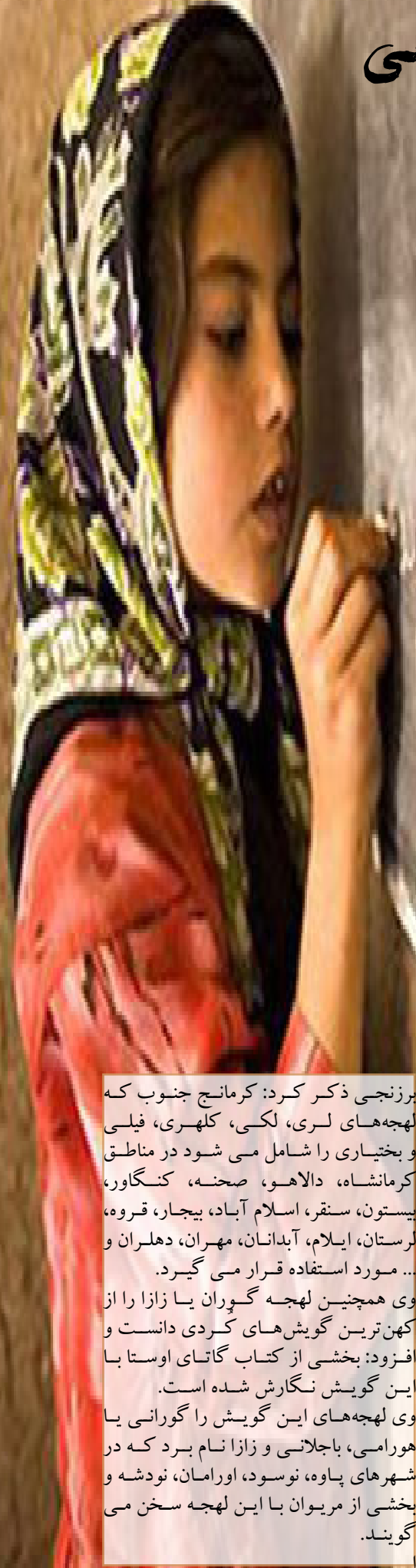
این زبان یکی از زبان‌های زنده هند و اروپایی محسوب می‌شود که قواعد مخصوص به خود را داراست و نگارش آن با سه رسم الخط آرامی (الفبای عربی)، لاتین و روسی صورت می‌گیرد.

به دنبال پایان یافتن حکومت مآدها، زبان کُردی منزوی شد و رسم الخطی برای کتابت این زبان باقی نماند و بدین ترتیب از اعراب و رسم الخط آنها تبعیت شد.

برزنجی ذکر کرد: کرمانج جنوب که لهجه‌های لری، لکی، کلهری، فیلی و بختیاری را شامل می‌شود در مناطق کرمانشاه، دالاهو، صحنه، کنگاور، بیستون، سنقر، اسلام آباد، بیجار، قروه، لرستان، ایلام، آبدانان، مهران، دهلران و ... مورد استفاده قرار می‌گیرد.

وی همچنین لهجه گوران یا زازا را از کهن‌ترین گویش‌های کُردی دانست و افزود: بخشی از کتاب گاتای اوستا با این گویش نگارش شده است.

وی لهجه‌های این گویش را گورانی یا هورامی، باجلانی و زازا نام برد که در شهرهای پاوه، نوسود، اورامان، نودشه و بخشی از مریوان با این لهجه سخن می‌گویند.

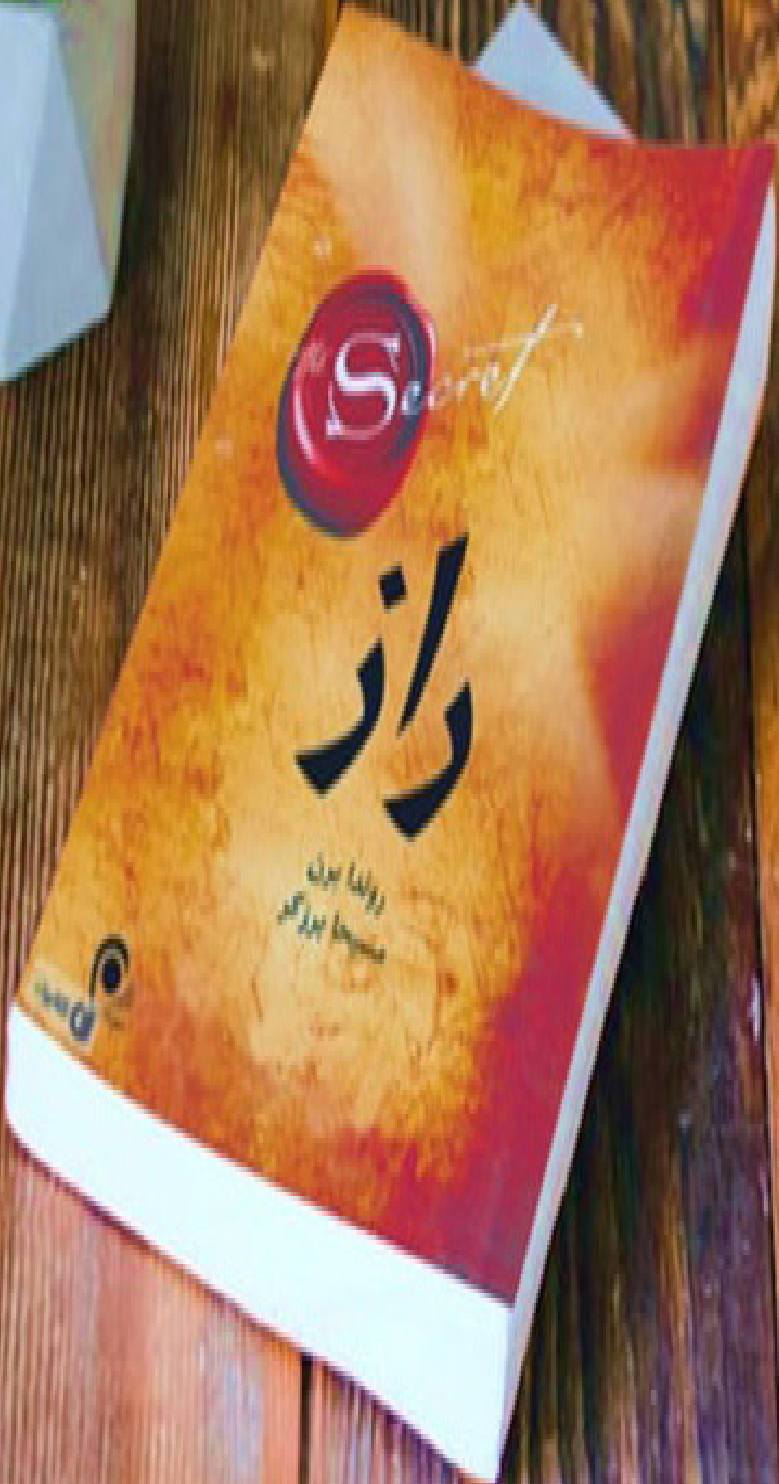
کتاب راز

بر پایه‌ی قانون جذب که جزو قوانین اعجاب انگیز است نوشته شده است

نویسنده این کتاب یعنی راندا برن باور دارد که هر چه به یک موضوع بیشتر فکر کنیم در عالم واقعیت به سمتش کشیده می‌شویم. خواه موضوع خوب و خوشایند باشد یا خواه موضوع آزار دهنده

بزرگترین راز زندگی قانون کشش یا همان قانون جذب است
قانون جذب می‌گوید: هر چیزی مشابه خودش را به سمت خود می‌کشد. بنابراین وقتی در مورد چیزی فکر میکنید، مشابه آن را به سوی خود جذب میکنید
ب‌طور خلاصه کتاب راز سه درس مهم دارد

- ۱- قانون جذب یکی از رایج‌ترین اصول و قوانین در سراسر ساختار جهان و گیتی است
- ۲- برای بهره مندی از قانون جذب باید به آن چیزی فکر کنید که خواهانش هستید نه چیزی که سعی دارید از آن دوری کنید
- ۳- قانون جذب سه مرحله ب

عہ کا سی
ژیان لادی

عکاسی
زندگی روستا

عکاسی: آرام صالحی

سخنان بزرگان پند نیستند. سخنان برآمده از دانش، فهم، هنر و خلاقیت اند که در طول یک عمر تفکر و عمل خلاقانه به دست آمده و رایگان در اختیار نسل های بعدی بشریت قرار گرفته است و بودن شک می توان چنین جملات ناب و بی تکراری را معجزه کلمات نامید. هیوا گشتی

سخن بزرگان

خوشبختی سراغ کسی می رود که فرصت اندیشه درباره بدبختی را ندارد

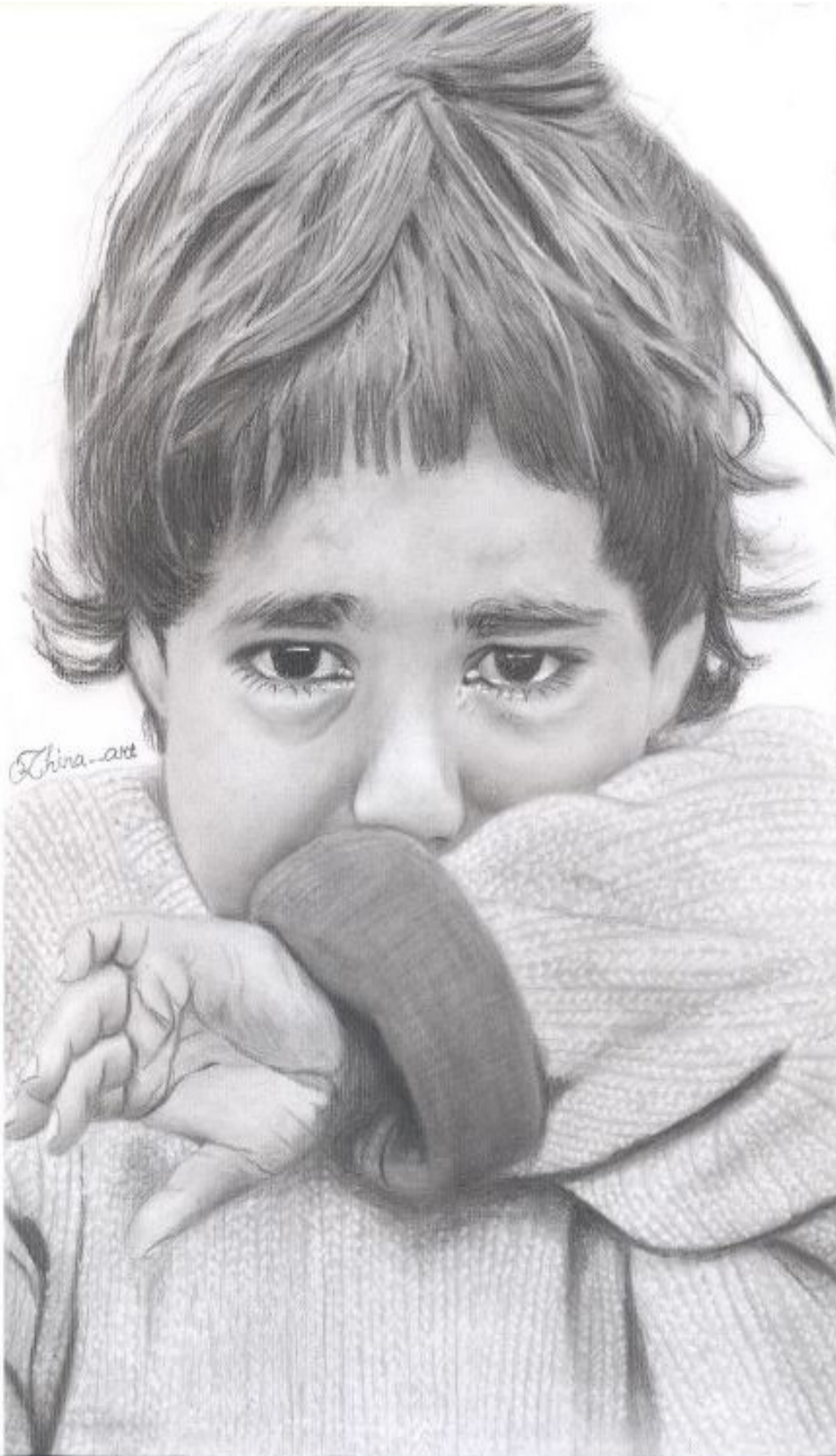
امام علی (ع)

گرفتن تصمیم همت می خواهد و اجرای تصمیم قدرت قدرت و همت دو بال سعادتند
گوته

تمام چیزهایی که نوابغ آینده خواهند گفت هم اکنون در وجود من و شما هست، منتهی باید آن را پیدا کرد و انگشت رویش گذاشت.

مترلینگ

کودکان کار

گل‌هایی را که میبویم از دستانشان بوی زندگی میدهند اما بازی نیست..

سرمای زمستان و گرمای تابستان را می‌توان در کنارشکهایش به قشنگ‌ترین تابلو آکنده از اندوه به دیوار نصب کرده و با هر بار نگریستن به آن آهی به قدمت انسانیت کشید..

کودکی را بر سر این دو راهی میگذارم و میروم، اما مادری را که چشمانش خالی تر از اشک پر میشوند هرگز از خاطر نخواهم برد، انگار که خیلی وقت است بویش را استشمام نکرده‌ام و او نیز کودکی‌هایم را به آغوش نکشیده است..

رنگین شدن این تفاوت‌ها کل دریاها را قرمز میکند و آسمان آبی را به دست کوچک او می‌سپارد تا شاید تهی شدن به اتمام برسد...

انگار که باید زبانش را گاز بگیرد، گوش‌هایش را بگیرد، چشمانش را ببندد اما هرگز نخواهد توانست که حریف افکارش شود..

همه این آدم‌ها او را میبینند و رنج‌هایش را لمس میکنند و در سکوتی خیره‌کننده و بی تفاوت خود را از صحنه کنار میکشند..

حتی گاهی چشمان پر از اشکش را جدا میکنند و نمیبینند، دست‌های کوچک او در کناربرفهای زمستان و گل‌های بهار بر چشمانش یخ میزنند و گرمایی حس نمیشود..

حال بگو؟ من به کجای این هستی سر بنهم و چگونه دستش را بگیرم؟؟ همین را میدانم که هرگز کودکی نخواهم ساخت و به دنیا فریاد خواهم کشید که این همه رنج سزاوار قلب کوچک کودک من و تو نیست. او باید یاد بگیرد بخورد، پوشد و لمس کند زندگی را... چقدر شکل مرا میگیرند کسانی که جای مرا میگیرند و همین جاست که میگویند دو قلوها فقط زایده از یک مادر نیستند.

تقدیم به تمام کودکان کار

طراحی با مداد: ژینا میرزایی

هیواگشتی ۱۳۹۹/۹/۱۰

شعر ادیبی

مسافر این دیارم ،،،

امشب خسته تر از مهتابم ،، چشمانم در سیاهی شب زیر نظر چشمک زدن ستاره ها محو میشوند و نگاهم از محدوده ی آسمان نیز میگذرد ،،، دلم تنگ تر از آنیست که بر زبان بیاورم و من باز هم در مقابل تو کم می آورم ،،، تپه های پست و کوچک یکی پس از دیگری تصویر مرار د میکنند و من نفسهایم بر دعای امشب به تمنا می افتند و زلف یار و بوی یوسف برای آخرین بار دوباره به جهان متاباند و میرساند که چقدر صبور بوده ام و چه روزهای دشواری بر دوش خود کشانده ام ،،،،، نور چراغ های این سفر چشمانم را قرمز تر میکند نمیدانم از آنها میسوزند یا دلم میسوزد... خطهای خیابان و سکوت سخت امشب هم بر خاطرات بد من اضافه شد ... فراموش نخواهم کرد نور مست شب را و حال گمنام خویش را.... من باری دیگر کل این شب ها را قورت میدهم در سکوت و با خویشتن

خدا ،،، آنطرف تر

رودها و نهر ها میجوشند تا آب به آبی آسمان شعله ای بتاباند ... دستهای خالی تر از تهی من نیز روزی از نو می سازند و امید ی از چشم زمین به کوه ها میدهند ،،،، شاید حس ناب کنار او نشستن و از تو گفتن برتر از رسیدن به گلهای شقایق باشد شاید لمس پرچین های آنطرفتر که به دور چشمانت ، حصار کشیده ام لذت بخش تر از دیدار توست ... نمیدانم چرا ، اما آسمان آبی تر ، دستهای من پر تر ، و قلب من پر احساس تر از همیشه حصار چشمانت را بر پرچین عشق من وصل میکند ... من کنار او مینشینم و ساعت ها به او خیره میمانم ... لذت دارد شنیدن کلمات از لحن زیبای وصف نشدنی این ناب ترین ناب ها ... سکوت بر من چیره میشود و ذوق دیدار او مرا از سخن باز میدارد ... گوشهایم لابه لای این نور عظیم به وجد می آیند و ناگفته هایش بر دلم شنیدنیست ... خدایا چای تان را بنوشید سرد میشود !!!...

سوما گشتی

بی عنوان

از خواب پریشانم دست میکشم ،،، دلم نقاشی میخواهد و ترنم این آهنگ بیصدا و سکوت درونم ... هوای خوبیست در میان قدمهای کودکی که به راحتی از سر بام می جست و جز خود کسی نمیدید... بازی های آن روزها زندگی الان ماست ... دیدی که چقدر نزدیک به آن چیزی شده ایم که کنار برکه دست تکان میداد و میرفت ... نور خورشید به زحمت از لابه لای پرده به درون اتاق می تابد ... انگار جسمم به تخت بود و خودم در آسمان جنگل سیر میکردم ... در یک آن درختان سر به فلک کشیده شروع به قامت کشیدن کردند ... زنجیری از قطرات شبنم بر دستانم می خزیدند ... از بوی پونه های وحشی سرمست شدم و آرام به درون خویش باز گشتم ... چقدر گنگ شده ام ... شمارش نفسهایم برای آن جای دور به ته رسیده اند کوچکی که بزرگ میشمارد الان دیگر پیر بود ... دستان لرزان عروسک کنار برکه و نور و نسیم و آب و آبشار روحم را به یک باره در خود جای داد ... محو شدن خودم برای مه زندگی می آفرید ... خالق این تصور از بالا نیز بالا رفت ... دیده ی بصری من و قدمهای او در عجین شدن این جهان کمکی نمیکرد ... باید که بروم و نمانم ... آرام بروی خاشاک پای نهادم و بر لب های خشکیده ام آبی رساندم ... ظاهران رویا با باطن من یک ساز جدیدی برایمان نواخت ... شب که رسید صدای جغد شوم گوشهایم را کیپ کرد و پروانه ی عاشق برای آوردن او ،،، دگر باز نگشت و بالهایش سوختن و من نیز او را ندیدم ... چه محفلی است ، ضیافت من و پروانه و آب
 سوما گشتی

بخش
دوم

بخش اجتماعی

ثبت جهانی هورامان

۱۳

تله اعتیاد

۱۴

مصاحبه با دکتر قادر مرزی

۱۵

اهدا کننده مستمر به اهدای خون
در مواقع ضروری بیشتر است

۱۶

۱۷

جامعه و علم

۱۸

هورامان ثبت جهانی شد..

روز سه‌شنبه در ۴۴مین جلسه کمیته میراث جهانی سازمان جهانی یونسکو در شهر فوجوی چین، پرونده هورامان بررسی و منظر فرهنگی آن به ثبت جهانی رسید. مگر میشود در مقابل اصالت ایستاد، مگر میشود تاریخ یک ملت را ندید، مگر میشود از بودن‌هایمان افتخار نکنیم، مگر میشود هورامان را جهان شناسد، مگر میشود کورد را نشناخت، مگر میشود... ثبت جهانی هورامان مبارک تمام مردم مهمان‌واز کردستان.

تله آم تیاد

مصاحبه با روانشناس و مشاور
دکتر قادر مرزی

آسیب های مختلفی که در جامعه وجود دارند دلیل های متفاوتی دارند، هر رویداد و پدیده اجتماعی دلیل خاصی دارد.

این آسیب ها چندین علت دارند

ساختارهای شخصیتی، شخصیت های ذهنی اجتماعی، مرزی رفتار این افراد در جامعه و خانواده ثبات ندارد و این بی ثباتی بر اعضای خانواده تاثیر میگذارد، بخصوص در خانواده هایی که والدین مشکل دارند روی بچه ها تاثیر میگذارد و فرزندانش نمیتواند خودش را با این روند تطبیق بدهند. و قطعاً تمایلاتی پیدا می کنند که یکی از این تمایلات که بیشتر نمود می کند و باعث ناسازگاری اجتماعی می شود، هنجار شکنی است.

برای مثال یکی از این هنجارها که باید رعایت شود و به آن توجه شود مانند کسس که ناسازگار است و شخصیتی ذهنی اجتماعی، بخصوص رفتار های انحرافی اجتماعی داشته باشد.

رو آوردن به مواد مخدر از آسیب های اجتماعی که رسانه ها به آن تاکید میکنند و از کارهای اشتباهی است که سرمایه اجتماعی و جسم انسان را از بین می برد و علی رغم توصیه ها به آن تمایل پیدا می کنند و کارهایی که منع شده و خط قرمز جامعه است، انجام می دهند. مثل دزدی کردن که خلاف عرف و قوانین جامعه است، انجام

می دهند.

هنگامی که انسان کاری را برحسب نیاز یا برحسب شرایطی که ایجاب کند تکرار کند، این تکرار باعث وابستگی، نوعی عادت میشود که فرد احساس نیاز می کند.

در خانواده ای که پدر و مادر روابط عاطفی خاصی نداشته باشند، فرزندان احساس نیاز خاصی به محبت دارند و چون در خانواده برآورده نمی شود به بیرون از خانواده توجه می کنند. بخصوص در فرزندی که در سنین نوجوانی قرار دارند که سنی بحرانی است و سوال هایی که برایشان پیش می آید که در خانواده کسی جوابگوی آن نیست توجه آن ها به بیرون از خانواده جلب می شود.

اگر پدر و مادر به آن توجه نکنند و در مدارس آموزش کافی وجود نداشته باشد قطعاً بچه ها نیازهای خودشان را با افرادی برآورده می کنند که همانند خودشان کم تجربه هستند، این افراد سود جو هستند که فقط منافع خود را در نظر می گیرند که مصرف مواد مخدر را رایج می کنند چون به نفع آن ها است و حتی به دلیل سودهای اقتصادی زیاد کارگاه های تولید شیشه راه اندازی می کنند.

قطعاً اول بازار مصرف به وجود بیآورند و بازار مصرف آن القای نا امیددی در جامعه است برای نمونه: درس خواندن

فایده ای ندارد برای حال خوب کمکت میکنم، کار کردن فایده ای ندارد باید دزدی کنیم، پدربت باید پول زیادی داشته باشد تا بتوانی در آینده موفق باشی متاسفانه چون در جامعه آموزش های کافی وجود ندارد که کودک چگونه زندگی کند و کارهای خود را انجام دهد.

هر نوجوان، جوان و بزرگ سالی لازم است آموزش ببیند آموزش در جامعه کنونی ما کم انجام می شود

آموزش مهارت های زندگی لازمه ی هر انسان در همه ی سنین است و باید به آن توجه شود

هنگامی که با تغییرات جامعه مواجه بشویم اگر مهارت و توانایی لازم نداشته باشیم تا خود را با آن وفق دهیم دچار مشکل می شویم

نوجوان حس هیجان دارد و میخواهد خود را بشناسد و درمقابل پیشنهادهای که به او می دهند به راحتی گول می خورد

اگر اطلاعات لازم در اختیار افراد قرار بگیرد هیچ گاه انسان مواد را مصرف نخواهد کرد

افرادی که با وجود دانستن اطلاعات دقیق از عوارض مواد آن را مصرف می کنند، دچار اختلال شخصیتی هستند که یا بر اثر استرس و مشکلاتی که وجود دارند خود را بدبخت فرض میکنند و به

این شیوه یعنی مصرف مواد مخدر خود را آرام می کنند.

خودزنی و اعتیاد از عدم آگاهی خانواده و عدم آموزش کافی منشأ می گیرد و یا اینکه پاسخ درستی به نیازهای فرد داده نمی شود و فرد به دنبال پاسخ به نیازهای خود به گونه ای درگیر است در کوتاه مدت برای فرد هیجانات و احساسات را دارد اما در دراز مدت دچار مشکلات فراوانی می شوند

خانواده ها نیز به دلیل مشغلات زندگی از فرزندان خود غافل می شوند، و فرزندان به جای اعتماد کردن به والدین با دوستان خود که صلاحیت کافی را ندارند مشورت می کنند

و به جای اصلاح شیوه نادرست موجود در خانواده به دلیل فقر فرهنگی و ترس از آبرو والدین به فرزندان خود به گونه ای امتیازات بیشتر برای حق سکوت به آن ها میدهند.

تاثیر خانواده در این اتفاقات ۱۰۰ درصد و تاثیر جامعه ۷۰ تا ۵۰ درصد است

زیرا خانواده اگر رسالت و وظیفه خود را به درستی انجام دهد و آگاهانه رفتار کنند تا بستر رشد برای فرزندان از کودکی فراهم شود تا بتوانند درست با جامعه و دیگران ارتباط برقرار کنند و الگوی مناسبی از تربیت را آموزش دیده باشند گرفتار آسیب های اجتماعی نمی شوند

باتوجه به مراجعه کنندگان به مراکز درمانی حدود ۳۰ تا ۴۰ درصد درگیر مواد مخدر می باشند

مشاور و روانشناس: دکتر قادرمرزی

اهدای کننده مستمرا به اهدای خون در مواقع ضروری بیشتر است

عوارض اهدای خون:

- ۱ سرگیجه
- ۲ احساس ضعف
- ۳ سبکی سر
- ۴ تهوع

از جمله عوارضی هستند که بلافاصله پس از اهدای خون ممکن است رخ دهد و معمولاً زیاد طول نمی کشد. مزایای اهدای خون: علاوه بر کسی که خون اهدایی را دریافت می کند خود اهدا کننده نیز از این جریان سود می برد، مهمترین اثر اهدای خون نجات زندگی انسانها و آگاهی از سلامت جسمانی است. تحقیقات نشان داده اهدای مکرر خون به میزان زیاد فرد را در برابر ابتلا به بیماری های قلبی، عروقی محافظت می کند. همچنین اهدای خون نه تنها برای افراد سالم زبانی ندارد بلکه موجب جلوگیری از ابتلا آنها به بیماری ها نیز می شود.

ضمن اینکه سیستم خون سازی بدن به گونه ای هست که با افزایش جریان خون در بدن، طی مدت کوتاهی این مقدار خون اهدا شده را جایگزین می کند. در جریان اهدای خون این پایش ها صورت می گیرد: ضربان قلب، فشارخون، دمای بدن، نوع گروه خونی، تشخیص کم خونی.

شناسایی بیماری ها: اهدای خون علاوه بر نجات انسانها، پاداش دنیوی و اخروی نیز برای فرد اهدا کننده در بر دارد و همچنین باعث می شود بیماری های پنهانی در بدن شخص نیز شناسایی شود و بتواند به موقع برای درمان آن اقدام کند.

از بیماری کبد پیشگیری می کند: وجود کبد برای بدن بسیار مهم است، این ارگان به متابولیسم ویتامین ها، مواد معدنی، پروتئین ها، چربی ها و کربوهیدرات ها کمک می کند، همچنین گلوکز، ویتامین ها و مواد معدنی را در خود ذخیره می کند و در تصفیه خون و سم زدایی از آن نقش دارد. اهدای خون به کاهش بیماری های کبدی مرتبط با افزایش آهن خون کمک می کند.

به خون مانند هپاتیت A، هپاتیت B یا HAV استفاده کند.

سوزاندن کالری: اهدای خون ۶۵۰ کالری را می سوزاند.

احساس ارزشمند بودن: اهدای خون قدرت تاثیر گذاشتن بر ۳ نفر را دارد که برای زنده ماندن به خون نیاز دارند دانستی اینکه آنها برای زندگی دیگران تفاوت ایجاد کرده اند می تواند استرس فرد را کاهش دهد و باعث شود که آنها احساس بهتری نسبت به خود داشته باشند

کمیاب ترین گروه خونی در کشور: حاجی بیگی ادامه داد ۳۴ درصد اهداکنندگان خون در ده ماهه اول سال ۱۳۹۹ در گروه خونی O مثبت بوده اند و تنها یک درصد از اهداکنندگان خون در کشور از گروه خونی AB منفی بوده اند. باید توجه کرد که AB منفی کمیاب ترین گروه خونی در کشور محسوب میشود.

سختگوی سازمان اهدای خون گفت: همچنین بیشترین میزان رشد در شاخص اهدای خون بانوان در ده ماه اول سال ۱۳۹۹ در استان های چهارمحال بختیاری خراسان جنوبی هرمزگان گلستان بوده است. همچنین بالاترین شاخص اهدای خون بانوان در کشور مربوط به استان های لرستان با ۸ درصد

فعال کردن مراکز خون سازی

بدن: اهدای خون می تواند مراکز خون سازی بدنتان را فعال و تقویت کند و بدین ترتیب از پمپاژ شدن خون تازه به رگها احساس سلامتی کنید. تقویت حس مسئولیت پذیری: وقتی شما خون را اهدا می کنید یعنی خود را در قبال جان دیگران مسئول میدانید و این باعث می شود حس مسئولیت پذیری و تعهدات فردی در شما تقویت شود. کاهش سطح آهن: آهن ماده معدنی است که بدن برای تولید گلبول های قرمز خون به آن نیاز دارد با این حال آهن بیش از حد می تواند با تاثیر بر اندامها مختلف بدن مثل کبد، قلب و نحوه کارکرد آنها برای سلامتی شخص مضر باشد.

شناسایی عوارض جانبی سلامتی:

هر فردی که خون اهدا می کند، یک معاینه فیزیکی ساده و تست خون کوتاه قبل از دادن خون انجام می دهد در نتیجه این امکان وجود دارد که فرد بتواند نگرانی های سلامتی ناشناخته را به عنوان بخشی از فرایند اهدای خون تشخیص دهد. البته یک فرد هرگز نباید از اهدای خون برای پیدا کردن بیماری های مربوط

اهدای کننده خون در مواقع

مستمر به اهدای ضروری بیشتر است

۵. من امسال یک بار خون دادم: اهدا کنندگان خون باید بدانند ۵۱ روز یک بار می توانند خون دهند.

۶. کم خونی دارم: بدن قادر است طی ۲۴ ساعت خون از دست رفته را جایگزین کنند البته در صورت حاد نبودن کم خونی.

۷. گروه خونی من کمیابه صبر می کنم تا کسی احتیاج پیدا کنه: اتفاقا شما می توانید خیلی مفیدتر باشید با اهدای خون به تقویت بانک خون کمک می کنید.

۸. بعدش احساس ضعف می کنم: اکثر افراد بعد از اهدای خون به زندگی عادی خود برمی گردند توصیه های هم برای جلوگیری از بروز این حالت وجود دارد.

۹. من پیر یا مریضم: برای اهدای خون محدوده ی سنی وجود ندارد. افراد بیمار می توانند با مشورت با دکتر خون اهدا کنند.

۱۰. فکر می کنم به گروه خونی من احتیاجی نیست: در دنیا افرادی از تمام گروه های خونی وجود دارند که به گروه خونی شما احتیاج دارند. اگر خود شما در وضعیت مشابه باشید انتظار ندارید که خونی دریافت کنید؟ مصرف کنندگان در ایران مصرف کنندگان اصلی خون و فرآورده های آن در ایران شامل بیماران تالاسمی، بیماران مبتلا به انواع هموفیلی، بیماران دیالیزی، بیماران نیازمند جراحی های بزرگ (مثل قلب- کلیه- مغز استخوان و زنان). مبتلایان بیماری های خونریزی دهنده، نوزادان مبتلا به زردی ناشی از ناسازگاری خون مادر و جنینی، پیوند اعضا، سوختگی های شدید، کم خونی های مزمن و انواع سرطان به ویژه در مرحله ی شیمی درمانی هستند.

Blood Donation = Save Life's

کردستان ۸ درصد خراسان جنوبی با ۸ درصد بوده است. شاخص اهدای خون بانوان در کشور در حال حاضر ۲/۵ درصد است.

۱۳ استان در صدر اهدای خون کشور: حاجی بیگی همچنان گفت بیشترین میزان اهدای خون در کشور در استان های تهران با ۱۵ درصد استان فارس با ۵/۷ درصد و استان خراسان رضوی با ۷ درصد بوده است. همچنین در ده ماهه اول سال ۱۳۹۹ نسبت به مدت مشابه سال ۹۸ بیشترین میزان اهدای خون در استان خراسان جنوبی و قم بوده است.

وی ادامه داد: همچنان بیشترین میزان اهدای خون بصورت مستمر در استان های سمنان با ۷۳ درصد لرستان ۶۵ درصد و مازندران ۶۴ درصد بوده است باید توجه کرد که اهدا کننده مستمر فردی است که در سال حداقل دو مرتبه موفق به اهدای خون میشود.

سه استان که بیشترین میزان اهدای پلاسما از بهبود یافتگان کرونایی دارند: وی درباره ی میزان اهدای پلاسما بهبود یافتگان از کووید نوزده نیز گفت: از اردیبهشت ماه تا پایان دی ماه ۱۳۹۹ هجده هزار نفر مراجعه کننده داشتیم که از این تعداد ۱۵ هزار واحد پلاسما اهدا شده است. استان های تهران و آذربایجان غربی یزد خوزستان به ترتیب چهار استان اول در زمینه ی اهدای پلاسما بهبود یافتگان کووید ۱۹ است.

خودشان داشته باشند.

دلایلی که خون اهدا نمی کنیم:

۱. از سوزن می ترسیم: درد سوزن خیلی کمه. اگر خیلی می ترسید سعی کنید سرتون رو با فیلم دیدن یا چستجو در در دنیای مجازی گرم کنید.
۲. سرم خیلی شلوغه: کل پروسه اهدای خون بیشتر از یک ساعت طول نمی کشد.
۳. کسی تا حالا ازم نخواسته: اهدای خون یک کار داوطلبانه است و نیازی به درخواست کسی ندارد.
۴. می ترسم مریض بشم: برای خون گرفتن از وسایل یکبار مصرف استفاده می شود.

جامعه و علم

(جامعه و دانشجو)

به این توجه کند و در نتیجه ترس از بیکاری و نبود کار در بین دانشجویان معضل بزرگ و مهمی به حساب می آید که آیا آینده ی من تضمین است؟ آیا بعد از فارغ التحصیلی میتوانم کاری مرتبط با رشته ی تحصیلی خود بیابم؟ که صد البته دولت باید به دانشجویان این حس اطمینان را بدهد که زحماتشان بی هوده نبوده و قطعاً مرتبط با رشته ی تحصیلی خود میتوانند وارد بازار کار شوند.

نمی شود که این خود نگران کننده است زیرا توجه به اصول اخلاقی بسیار مهم است در حدی که باید ابتدا به اخلاق و سپس آموزش دانشجویان توجه شود که متأسفانه این نکته در دانشگاهی ما رعایت نمیشود و بحث دیگر اینکه فعالیت های دانشگاهی دانشجویان در رزومه ی آنها ثبت نمی شود پس ب همین علت دانشجویان انگیزه ای برای فعالیت ها ندارند زیرا که میدانند تلاش ها و زحماتشان در آینده ی کاری آنها تاثیری ندارد و بی ثمر است پس ترجیح میدهند که دوره دانشجویی را بدون فعالیت به پایان برسانند و دیگر اینکه اکثر دانشجویان علاقهمندان که در ارگان های دولتی مشغول به کار شوند چرا که فکر میکنند مزایای آن بیشتر است در حالی که در حال حاضر مزایا و استخدامی مراکز خصوصی بیشتر است اما در ارگان های دولتی برای اینکه بودجه ی کمتری هزینه شود ((کارمندان از کار افتاده ی خود را با حقوق کمتری ب کار گیری میکنند که این خود باعث بیماری بیکاری استرس دانشجویان و جوانان میشود و خود بخش دولت باید

طبق نظر سنجی ک بین حدود ۵۰ دانشجو به عمل آمد معلوم شد که اکثر دانشجویها استرس فارغ التحصیلی را دارند. زیرا که میدانند به احتمال بسیار کمی بتوانند در رشته ی مورد علاقه ی خود که در آن تحصیل نمودند وارد بازار کار شوند، زیرا اولویت با رشته و شغل های است که دارای حقوق بالایی باشند تا افراد بتوانند در آن ها درآمد زایی کنند و مشغول به کار شوند . و اکثر دانشجویها در پاسخ به سوال اینکه آیا حاضر اند با حقوق کم ولی در رشته ی دانشگاهی خود مشغول ب کار شوند؟ که جواب ۹۰ درصد آنها منفی بود و اکثرن معتقد بودند که اگر به گذشته برگردند قطعاً در رشته ی دیگری غیر از رشته ی خود درس میخوانند تا بتوانند مرتبط با رشته ای که در آن مهارت دارند و در دانشگاه دوره دیده اند وارد بازار کار شوند تا هر کار و شغلی افرادی داده شود که قطعاً آموزش دیده و توانا هستند و بحث دیگر اینکه متأسفانه در دانشگاه های ما به نمرات و وضعیت درسی دانشجویان توجه میشود و متأسفانه هیچ توجهی به وضعیت اخلاقی آنها

ترک دنیا به مردم آموزند
خویشان سیم و غله اندوزند
عالی را که گفت باشد و بس
هر چه گوید نگیرد اندر کس
عالم آن کس بود که بد نکند
نه بگوید به خلق و خود نکند

علم روزگار

جهت ارتباط و ارسال مطالب و پیشنهادات

EMAIL: modern.science.journal@gmail.com

INSTAGRAM: [modern.science.journal](https://www.instagram.com/modern.science.journal)